

TRGOVSKI LISI

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četiri leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 29. avgusta 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 101.

K petletnici našega velesajma.

Bela Ljubljana se svečano pripravljala, da proslavi veliki dan dela. Ljubljanski velesajem otvori letos vpetič svoja vrata in vpetič bomo mogli prisostvovati pestri reviji gospodarske podjetnosti in delavnosti Slovenije, ki nas je še vedno navdala z zaupanjem in nam usvarila nove, lepe perspektive za bodočnost. Petletnica velesajma, te tako dobro uspele slovenske gospodarske stavbe je obenem tudi prava važen mejnik v zgodovini slovenskega gospodarstva sploh.

Prvi ljubljanski velesajem se je vršil v znamenju inflacijske konjunktore. Denarja je bilo tedaj v državi v izobilju, obrestna mera je bila ugodna in vse prilike na domačih tržiščih so vzpodbujale k snovanju vsakovrstnih podjetij, k novim investicijam. Kalkuliralo se ni preveč, zdelo se je, kakor da mora vse dobro uspeti.

Ta konjunktura je trajala do konca leta 1922; zakon o Narodni banki in Plavšičeva valutna akcija sta temu toku postavila bariero in v razvoju našega gospodarstva se je začel preokret, ki je poslovne razmere poostiril in prekrizal dober del že doseženih uspehov.

V začetku leta 1923 se je začelo na denarnem trgu pojavljati veliko pomanjkanje kapitalov, ki je postajalo z dneva v dan občutnejše. Ta denarna napetost je trajno ovirala ves kupčijski promet in lrdno prizadela vse stroke naše podjetnosti. Za našo industrijo, obrt in trgovino so se začeli težki časi. Vsemu, kar ni imelo trde podlage in kar ni bilo močno podkovano, je grozil neizogiben pogin. Začela se je težka borba za obstanek, ki je uničila ne samo nebroj povojnih podjetij, ampak tudi mnoge stare predvojne ustanove.

Z redko pridnostjo in potrpežljivostjo so se naši gospodarski krogi lohili težkega dela, da si ohranijo eksistenco in da si ohranijo sloves pošteni in reelni delavcev.

Politika gotovih krogov, da se mora obmedna industrija demontirati in dosledno izvajanje te politike povsod, kjer je bila le dana kaka prilika, je boj za obstanek poostriilo in malo kdo vidi pri pogledu na naše obrate, koliko moralne sile tiči v podjetniku, ki v tem boju ni omagal. Narava sama, ki našega človeka z agrarnimi produkti ne more rediti, in ki ga neizogibno sili, da se preživlja z industrijo, obrtjo in trgovino, mu je dala tudi potrebne moralne moči, ki ga vzdržuje, da kljub vsem težavam in nebolničnim oviram ne omahne, ampak, da se bori in da se uspenja kvišku.

Kdor je gledal te dni živahno vrvenje na sejmišču in ne pozna globlje križevnega poa naših gospodarskih delavcev, ta nikakor ne bo mogel zadostno ceniti važnosti našega velesajma. Železna volja domačega razstavljalca, ki ga boš videl že vpetič, na tem forišču, da ti pokaže delo slovenskih rok, da ti pokaže kaj dobiš doma, da ti ni treba tega v svojo škodo in v škodo celemu gospodarstvu iskati v inozemstvu, njegovo zaupanje v boljše bodočnost, njegov zdravni optimizem, vse ti bo zakrivalo prehojeno trnjevo pot našega podjetnika in te bo vodilo na

lepšo pot, ki vodi navzgor do lepše bodočnosti. Mi hočemo kvišku, mi moramo kvišku!

Velika udeležba domačega podjetništva na velesajmu je največji dokaz njegove neuklonljive volje, ki ga bo gnala naprej po poti določeni že od narave, ki mu bo pomagala kljubovali vsem oviram in premagati vse težave, da se gospodarsko utrdi na domačih in uveljavi na inozemskih tržiščih.

V zdravem optimizmu, ki ga nam vzbujata ta lepa gospodarska revija, nas utrjuje tudi zaupanje inozemstva, ki se je udeležilo letošnje prireditve v število, kakor še nikdar doslej. Zlasti števila je udeležba Avstrije, Italije, Češkoslovaške, Nemčije, častna tudi udeležba Belgije, Anglije, Švice, Združenih držav Amerike i. d. Baš to zaupanje ino-

zemstva, ki stremi za ojačitvijo gospodarskih slikov z nami, nam je dokaz, da se razmere pri nas konsolidirajo, da je inozemstvo o naši gospodarski bodočnosti prepričano, da smo v teku petih let napredovali, da gremo navzgor, da stopamo kvišku.

Naš kralj, ki dobro pozna težave združene s snovanjem zdrave gospodarske baze, ki je neobhodno potrebna za močno državno stavbo, je hotel tudi letos postaviti krono prizadevanju naših gospodarskih krogov s tem, da bo sam posečil velesajm. Najvišje priznanje naj služi v ponos prirediteljem velesajma in naj bo v bodrilo podjetnikom. Naj dvigne vsa naša srca, da bomo s podvojeno silo nadaljevali v stremljenju za gospodarsko okrepitvijo in po napredku cele države.

Generalni konzul ČSR dr. Otokar Beneš:

Nova jugoslovenska tarifa in češkoslovaški izvoz.

Od davna pripravljana in naznanjena nova jugoslovenska carinska tarifa, ki je stopila dne 20. junija 1925 v veljavo, je presenetila po svoji vsebini ne samo jugoslovenske kroge, marveč tudi inozemske, posebno pa češkoslovaške trgovske kroge. Slutilo se je sicer, da bo nova tarifa pomenila veliko povišanje carinskih postavk, vendar presega veličina povišanja, ki je bila določena po novi tarifi, pričakovanja in napovedi tudi najbolj pesimističnih prerokov. Gotovo je bil le pritisk domačih producentov, ki je izbojeval tako obliko carinskega zakona. S tem je tudi že vnaprej pojasnjen njegov značaj, katerega se da na kratko karakterizirati kot strogo zaščitni. Ne smemo se nikakor čuditi in popolnoma naravno je, da vsaka država ščiti produkcijo in industrijo svojih državljanov. Toda v novi carinski tarifi so bile povišane carine tudi na take izdelke, ki se v kraljevini SHS ne izdelujejo in ki jih tudi ni bilo treba ščititi. S povišanjem teh carinskih postavk se vsekakor zviša tudi cena teh izdelkov v Jugoslaviji, kar mora v prvi vrsti nositi jugoslovenski konsument.

Nova uvozna carinska tarifa pridružuje sistem maksimalnih in minimalnih carin, katere zadnje so bele zopet zmanjšane v italijanski pogodbi, kjer so bile določene nekatere nižje postavke. Kakor poprej, tako se tudi sedaj uporablja za blago češkoslovaškega izvora minimalne carinske postavke, vendar bodo tudi te kvarno vplivale na izmenjavo izdelkov med češkoslovaško republiko in kraljevino SHS. Imeli smo opetovano priliko slišati pritožbe raznih jugoslovenskih trgovskih krogov, posebno konfekcijske in tekstilne stroke, kakor tudi drugih. Jugoslovenski uvozniki se sklieujejo na novo carinsko tarifo kot na višjo silo (force majeure) in stornirajo naročila, ki so jih dali pred

uveljavljenjem nove tarife, ali pa nočejo prevzeti poslanega jim blaga. Akoravno se v takem primeru ne more govoriti o force majeure, ker uvoznik lahko poviša cene uvoznega blaga kadarkoli hoče, vendar razumemo vse te poskuse, da bi se osvobodili blaga, ki se je vsled novih carinskih postavk nesorazmerno podražilo in postalo na ta način tako drago, da se le s težavo proda. Moramo to obžalovati, tembolj, ker je bil vzajemni promet blaga med češkoslovaško republiko in kraljevino SHS in je tudi dosedaj nenaravno majhen. Intenzivne gospodarske potrebe srednjeevropskih držav prihajajo vedno bolj do veljave in zato se trpko občuti njih dosedanja gospodarska razbitost. Naloga pravilne trgovske politike teh držav je, da spravijo svojo trgovino v harmonični sklad s trgovino drugih držav, posebno bližnjih sosednih držav, da bi se med njimi ustvarili dejansko mirodobni odnošaji.

Kljub vsemu temu pa ima nova jugoslovenska carinska tarifa poleg vseh, za češkoslovaški izvoz senčnih strani tudi svojo svetlo stran. Ker je namreč uporaba maksimalnih carin v stanju popolnoma ustaviti izvoz češkoslovaškega blaga v Jugoslavijo, bodo merodajni činitelji obeh držav sedaj z vsem pritiskom delovali na to, da bo končno prišlo do sklepa definitivne in podrobne češkoslovaško-jugoslovenske trgovinske pogodbe, na pripravah katere se že na obeh straneh marljivo dela.

Ta bodoča pogodba, na katere uresničenje se ne more več dolgo čakati, bo ozdravila — kakor pričakujemo — vse rane, ki jih je povzročila nova jugoslovenska carinska tarifa prometu blaga med Jugoslavijo in Češkoslovaško, in to sigurno le v korist celokupnega gospodarskega življenja obeh prijateljskih držav.

Dr. R. Pipuš, predsednik skupine Zveze industrijev v Mariboru.

Kako uspeva industrija v Mariboru in okolici.

Vsakoletni vzorčni velesajem v Ljubljani nudi približno sliko tehničnega napredka in sposobnosti industrije, obrti in trgovine na slovenskem ozemlju naše države. Umestno je, da se ob priliki tega velesajma ozremo tudi na gospodarsko vprašanje, na gospodarske uspehe našega narodnega gospodarstva. Če s tega stališča pre-

gledamo uspehe industrije v Mariboru in bližnji okolici v zadnjem letu, pa žalibog nimamo povedati dosti razveseljivega.

Gradbena podjetnost, ki navadno počivlja mnogoštevilne druge obrte in industrije, je tudi zadnje leto v Mariboru več ali manj spala. Zaman je bil pritisk stanovanjske bede, zaman de-

lovanje raznih anket, društev in zadržig, ki so se trudile vdahniti gradbeni podjetnosti novega življenja. Se le v zadnjih tednih opazujemo v Mariboru nekaj začetkov živahnejšega pokreta na polju gradbene podjetnosti. Z dobrim zgledom prednjači Posojilnica v Mariboru, ki je iz lastnega gaigiba in zgolj v namenu, da podpira gradbeno podjetnost in nekaj prispeva za omiljenje stanovanjske bede, zgradila drugo nadstropje na svoji hiši na Aleksandrovi cesti in že oddala gradnjo dveh novih enodružinskih hiš v Magdalenskem predmestju. Njenemu zgledu je sledila mestna občina, ki je že razpisala gradnjo tro nadstropne hiše v Frančiškanski ulici. Tudi mestna hranilnica namerava še letos začeti z gradnjo stanovanjske hiše. Pokojninski zavod v Ljubljani pa je te dni začel z delom, da zgradi na Kralja Petra trgu trinadstropno palačo.

Na stavbiščih, ki so jih poceni kupili od občine, si gradijo razni obrtniki male hišice, in Ivan Špas je začel take hiše graditi za špekulacijo. Gostilničar Spacek je na Aleksandrovi cesti zgradil malo dvonadstropno hišo.

Od spomladi sem se tudi v Mariboru opazuje, da pojema nekoliko napetost na denarnem trgu, da se nabira pri denarnih zavodih več razpoložljivih sredstev in da se začenja niti obrestna mera. Če se znižajo obresti na predvojno mero, ali pa njej vsaj približajo in če se po malem znebimo še vseh zakonov, ki omejujejo lastnike hiš pri razpolaganju s svojo imovino, je pričakovati, da se bo tudi v Mariboru razvila živahna gradbena podjetnost.

Ker je gradbena podjetnost počivala, se borijo z velikimi težavami tudi tiste industrije, ki so z gradbeno podjetnostjo najozje zvezane. Naše opekarne letos deloma sploh ne obratujejo, ali pa obratujejo samo v skrajnem obsegu, ter ječijo pod silnimi zalogami, katerih tudi po najnižjih cenah in niti z lastno zgubo ne morejo spraviti v denar. Tlačijo jih previsoki železniški tarifi, katere še postružujejo doklade mestne občine na tovarnino.

Tudi lesna industrija je v precej ozki zvezi z gradbeno podjetnostjo. Še huje, kakor pomanjkanje podjetnosti, pa je zadel lesno industrijo dvig naše valute in propadanje italijanske valute. Lesna eksportna in industrijska družba je morala iti v konkurz in »Drava«, naše največje lesno-industrijsko podjetje, je prišla v težave, morala deloma likvidirati in je odprodala svojo tvornico v Zbelovem.

Tudi kovinska industrija čuti neugodne posledice, pomanjkanja gradbene podjetnosti. Razen tega je mnogo trpela pod inozemsko konkurenco, ki proizvajata z bolj izurjenim delavstvom in v obratih, katerih napravna glavniča je že davno odpisana. Carinska zaščita, katero je naša industrija uživala, je bila neznatna. Žalibog v tem oziru tudi nova carinska tarifa ni zadovoljiva. Sicer so res postavke nove carinske tarife deloma precej višje, kakor je bila stara tarifa. A to velja tudi za sirovine in polfabrikate, katere mora naša industrija uvažati iz inozemstva, ker jih doma ni mogoče dobiti. Na ta način je izjalovljen uspeh povišane carine na končne izdelke kovinske industrije. Razmerno dobro uspevata obe zvonolivarni, ker je povpraševanje po zvonovih še vedno veliko.

Naša električna industrija v Mariboru in okolici dosega z naporom vseh sil nekaj uspehov.

Prav dobro se drži naša kemična industrija. Sicer naše poljedelstvo uporablja še razmeroma malo dušika. Tem več ga pa gre v inozemstvo. Tudi izvz našega mila in glicerina je izdaten. Ker se je v zadnjem času precej omejilo tihotapstvo z vžigalicami na avstrijski meji, si je deloma opomogla tudi naša industrija vžigalic. Gradnja in popraviljanje železniških prog v naši državi dajo potrebni zaslužek tudi našemu podjetju za napanje lesa.

Tri velike usnjarne v Mariboru igrajo še vedno odlično vlogo na tem polju. Ne zaslužijo več tega, kar so zaslužile med vojno in v prvih letih po prevratu, vendar smejo še vedno biti zadovoljne z uspehom svojega delovanja.

Z neprimerno večjimi težavami se bori v Mariboru oblačilna industrija. Tudi njej dela inozemska konkurenca velike preglavice. Od treh večjih podjetij je eno propadlo, ostalima dvema ne cvetejo rožice.

Generalni ravnatelj C. Noot, Jesenice:

Nove carine in železna industrija.

Nova avtonomna carinska tarifa je povišala carinsko zaščito za izdelke domačih železarn, za železo v šibkah, plačevino, izvlečeno žico, žičnike, kovane izdelke itd. Ali uvedla je uvozno carino tudi na celo vrsto potrebščin, ki so se uvažale doslej brezcarine in kojih podražitev z novo carino produkcijske stroške železnih izdelkov prav močno obremenjuje.

Ako bi ostale avtonomne carine na izdelke tudi po sklepu pogodbe z Avstrijo neizpremenjene v veljavi, bi bila železna industrija spričo novih carin na razne potrebščine jedva bolje zaščitena nego je bila po prejšnji carinski tarifi, posebno tudi iz razloga, ker se je vrednost dinarja v zadnjem času precej močno dvignila. Toda načrt pogodbe z Avstrijo znižuje skoraj brez izjeme vse omenjene avtonomne carine na železne izdelke, in sicer nekatere postavke za 2 zlata dinarja, nekatere druge, in to žal najvažnejše, za 3 do 6 zlatih dinarjev na 100 kg. Na novo uvedene carine na razne potrebščine imajo pa ostati neizpremenjene, kar je za našo železno industrijo usodepolna stvar, kajti pomnilo bi propast velike domače industrije železa, ako se te carine ne ukinejo čim preje, najkasneje pa z dnevom, ko bo stopila pogodba z Avstrijo v veljavo. V prvi vrsti gre tu za carino na sirovo in na staro železo. Carina na sirovo železo, v višini 3 zlatih dinarjev za 100 kg, je bila uvedena z namenom, da bi se podjetju v Varesu omogočil boj z ostro inozemsko konkurenco in da bi se s tem tudi zagotovila upostavitve obratovanja lamošnjih plavžev, ki so že mnogo mesecev ustavljeni. Ker se pa imajo potom pogodbe z Avstrijo carine na železne izdelke znižati, ne more Vares za dobavljanje sirovega železa več prihajati v poštev, kajti železarnam ne bo več mogoče plačevati sirovo železo po višji ceni, dvignjeni pod zaščito uvozne carine. Ako ostane torej v veljavi carina na sirovo železo, bo neizbežna posledica, čim bodo sedanje male zaloge izčrpane, da bodo vse domače železarne morale ustaviti svoje obrate, ker jim bo onemogočeno, da bi z uspehom mogle tekmovali z inozemskimi podjetji. Podjetje v Varesu torej ne bo moglo obratovati, s čimer bo prizadetih kakih 200 do 300 delavcev, in uvozna carina na sirovo železo ne bo koristila ne državi ne Varesu, ali njena nadaljnja posledica bo, ako ostane v veljavi, da bo vsled ustavitve železarn na tisoče eksistenc uničenih in da bo mnogo dobro izvežbanih delavcev moralo iskati zaslužka v inozemstvu, kjer bo to delavstvo za našo industrijo za vedno izgubljeno. Tudi znižanje carine na sirovo železo ne bi pomagalo, kajti domači železni industriji tudi v tem slučaju ne bi bilo mogoče tekmovali z ino-

Tekstilna industrija (tri tvornice) je v Mariboru še mlada, je pa večinoma že prestala otroške bolezni.

Obe mariborski pivovarni sta si opomogli z zadnjim kartelom. Mesno industrijo v Mariboru (tri tvornice) so dobro podprle nizke cene naše živine. Daleč je bila nekdanja znana mariborska mlinska industrija. V mestu samem so štirje parolini. Ta industrija danes v Mariboru in okolici samo životari. Nova državna meja jo je odrezala od njenega nekdanjega naravnega razpečevališča. Naša zgrešena carinska in tarifna politika jo je ubila popolnoma.

Precej dobro se drži industrija sadnih konserv.

Poleg drugih neprilik, ki se tičejo bolj posameznih vrst industrije, tlači vse našo industrijo neznošno davčno breme in breme socialnega zavarovanja, ki je tem bolj občutno, ker je samo na slovenskem ozemlju tako izredno hudo. Ker industrija nekaterih drugih pokrajin naše države ne nosi enakih bremen, je naši industriji onemogočena konkurenca ne samo v inozemstvu, ampak tudi z industrijo ostalih pokrajin naše države.

zemstvom, ker bi cena sirovemu železu tudi pri znižani ceni bila previsoka, da bi železarne še nadalje mogle obratovati. Zato je nujno potrebno, da se carina na sirovo železo takoj ukine, kajti nesmiselno bi bilo vztrajati na carini, ki nikomur ne koristi, ki pa jemlje eksistenčno možnost mnogim tisočim ljudi. Istotako se mora ukiniti tudi carina na staro železo. Ta carina se je uvedla baje s tem namenom, da bi se železna industrija prisilila kupovati večje količine sirovega železa iz Varesa in uporabljati manj starega železa. Ali obratovanje martinskih peči — in samo take imamo v državi — je brez starega železa nemogoče, in ker je staro železo cenejše od sirovega, bi imela taka vzgojna carina le ta učinek, da bi zmanjšala konkurenčno sposobnost naše železne industrije napram inozemstvu. Ali ne glede na to je treba upoštevati, da se starega železa v naši državi, navzlic dobro delujoči nabavni organizaciji železarn, le tako malo dobiva, da nabrane količine izdaleka ne zadoščajo in da so železarne prisiljene uvažati potrebne množine starega železa iz inozemstva, in sicer iz zelo oddaljenih dežel. Sosednje in bližnje države so namreč izvoz te važne sirovine popolnoma zabranile, tako da so naše železarne primorane nabavljati staro železo, kolikor ga ne dobe v državi, z velikimi žrtvami, povzročenimi po visokih stroških pomorskega in železniškega prevoza. Ker je pa, kakor že rečeno, podjetje v Varesu kot dobavitelj sirovega železa začasno popolnoma izločeno in ker bo tudi nadalje moralo počivati, dotlej da se carine na železne izdelke zopet prilagode carini na sirovo železo, bi tudi vztrajanje na carini pri starem železu ne imelo nobenega smotra več, razen tega, da bi se podraževali produkcijski stroški naših železnih izdelkov, kar pač ne bi smel biti smoter nobene carine.

Naj navedem nekoliko podatkov, da se učinkovanje novih carin na železno industrijo tem bolje spozna in da se uvidi nujna potreba, da se carina na sirovo in na staro železo popolnoma ukine.

Carina na sirovo železo z všteti postranskimi pristojbinami znaša danes Din 36.30 na 100 kg, carina na staro železo Din 8.80. Ako bodo rabile železarne kakor doslej tudi nadalje 35% sirovega in 65% starega železa, bodo podraženi produkcijski stroški na 100 kg izdelanega železa vsled carine na sirovo železo za 35% od Din 36.30, t. j. za Din 12.70 in vsled carine na staro železo za dve tretjini od 65% od Din 8.80 (ker je treba dve tretjini potrebne množine uvažati), t. j. za Din 3.82; skupna podražitev bo torej znašala Din 16.52 na 100 kg. Čim večja bo poraba sirovega železa v

razmerju napram staremu železu, tem neugodnejši bo učinek na železarne. Ker so pa tudi razne druge potrebščine, ki so se preje brez carine uvažale, sedaj s carino obremenjene, kakor n. pr. premog, nezgorljiva opeka itd., kar znaša skupno Din 3.95 na 100 kg izdelanega železa, znaša skupna podražitev Din 20.47 na 100 kg. Nova pogodbeni carina na železo v šibkah bo znašala 10 zlatih dinarjev, t. j. v papirju 110 Din na 100 kg; ako odbijemo zgoraj razloženo podražitev za Din 20.47, ostane od zaščitne carine Din 89.53.

Pred uvedbo nove avtonomne tarife je znašala carina na železo v šibkah 8 zlatih dinarjev, t. j. pri 1100% nem carinskim nadavku Din 96, na

Dr. M. Dobrila, tajnik ljubljanske borze.

Ljubljanska borza.

Jugoslovenskim narodom nekdanje monarhije, ki so se stoletja dolgo borili za pravico in enakost, se navzlic vztrajnemu delu in neumornemu stremljenju ni posrečilo izvojevati enakopravnosti z vladajočimi in privilegiranimi narodi. Ob vsakem času in na vsakem mestu je bila vedno pripravljena preobilica nasprotovanj in temeljni princip enakosti vseh narodov pred zakonom je ostal za Jugoslovane pismeno načelo, ki se je že ob rojstvu pokopalo.

Sele prevral po 4-letnem svelovnem viharju je prinesel nestrpno pričakovano rešitev in svobodo. Do tedaj teptani narodi so se oddahnili, srca so bila višje, navdušenje je odsevalo iz obrazov, vsak je občutil namen življenja. Svoboden človek, enakopraven državljan!

Dnevom navdušenja so sledili dnevi resnega premišljevanja in preudarka.

Nove razmere, ki jih je prineslo s seboj osvobođenje, so specijelno v Sloveniji odkrile koj nešteto velikih gospodarskih praznot, ki jih je zapustila ravnokar pokopana odvisnost in katere so kljubovale samostojnemu razvoju.

Prišlo se je z delom. Koj ob početku se je že pokazalo pomanjkanje organizirane moči, katero smo si predstavljali poprej — bodisi v družabnem, bodisi v gospodarskem življenju — vedno le posebljeno v državni moči in se pri tem navadili naslanjati se na njo ob vsaki priliki. Še več. Smatrali smo to moč za brezmejno in neskončno in v tem pomanjkanju izgubili smo pravi čut za samopomoč, samostojno delo in gospodarsko organizacijo.

Finančna, gospodarska, kulturna in socialna vprašanja, ki so se naenkrat pojavila v Sloveniji, so zahtevala čim nujnejšo rešitev, da se življenje privede v pravi tir. Rešitev vseh teh perečih vprašanj je pa bilo prepuščeno dobri volji posameznika. In dobra volja bila je tu. Toda posameznik ni mogel obvladati ogromnega novega dela.

Gospodarski in strokovni krogi so kmalu spoznali, da je vladajoče stanje le posledica gospodarske desorganizacije. Pričeli so iskati pota in sredstva, da se konča kaotično stanje. Prišlo se je z ustanavljanjem zvez strokovnih krogov v različnih oblikah z namenom, da se popravijo gospodarske napake, izpopolnijo nedostatki in sodeluje pozitivno in organizatorično. **Kratkomalo pričelo se je intenzivno in konstruktivno delo v najrazličnejših gospodarskih panogah.**

Gospodarska podjetnost je zavzela neobičajen polet in videli smo dnevno rasti nova podjetja, trgovine industrije, gospodarske organizacije. **Slovenija je počela tedaj izpopolnjevati njen gospodarski program,** kateri je obsegal med drugimi gospodarskimi vprašanji tudi ustanovitev lastne borze.

Leta 1922 je bila predložena prošnja za podelitev koncesije za popolno borzo ministru trgovine in industrije ter ministru financ. Za to gospodarsko ustanovo so se bili, kakor je že povsem znano, izjavili enodušno vsi domači denarni zavodi, trgovska in obrtniška zbornica, zveza industrijev, zveza trgovskih gremijev in zadrug, kratkomalo celi gospodarski živeli.

V kratkem času je Ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo dovoljenje za ustanovitev borze za blago in vrednoto toda z omejitvijo, da se ne smejo trgovati devize, valute, kovan denar itd.

S to omejitvijo se naši gospodarski

100 kg, sedaj pa ostane od zaščite komaj še 90 Din.

Treba je tudi vpoštevati, da se mora carina spriti plačevati in da so železarne prisiljene imeti stalno zalogo svojih raznih potrebščin za vsaj dva ali tri mesece; večji stroški se tako vsled izgube na obrestih še občutno povišajo; slednjic je treba vpoštevati, da se je vrednost dinarja v zadnjem času močno povečala, kar je inozemstvu v izredni meri omogočilo konkurenco na našem trgu.

Nikoli še ni bil položaj naših železarn tako kritičen kakor je sedaj; v najbližji bodočnosti mora priti do odločitve, ali nam ta industrija ostane še nadalje ohranjena, ali pa je zapisa neizbežnemu poginu.

krogi naravno niso mogli zadovoljiti, ker jim je bila s tem odvzeta možnost, da zamorejo ravno v času največjih denarnih pretresljev izpolnjevati pravočasno in brez škode njih obveznosti na mednarodnem trgu.

Borzna uprava, trgovska in obrtniška zbornica, zveze trgovcev, industriji, ter zastopniki trgovine so neprestano intervenirali pri merodajnih faktorjih in dokazovali potrebo izpopolnjevanja borze. Vlada je ponovno to potrebo tudi priznala in obljubila ugodno rešitev, toda žal ta obljuba je ostala še danes le pobožna želja.

Vsled zavlačevanja rešitve je to povsem gospodarsko vprašanje postalo kmalu predmet političnih nasprotstev, institucija sama, če tudi ne javno vendar le na tihem torišče obrambe in nasprotovanj.

Po dvoletnem brezuspešnem čakanju odločila se je borzna uprava, da otvori brozo v okviru že dosežene koncesije. 16. avgusta 1924 je bila borza otvorena in 18. avgusta se je vršil prvi borzni sestanek.

Borzna uprava si je bila koj na jasnem, da bode razvoj borze v ozkih mejah blagovnega in efektivnega prometa le počasen, ker je Slovenija v agrarnem oziru pasivna dežela, domače industrije obratujejo še v malem obsegu, precejšnje število industrij je šele iz povojne dobe, dočim so večje industrije ki so obstojale še pred vojno, većinoma ustanove inozemskega kapitala, ter se morajo predvsem nacionalizirati, da se bodo mogle posluževati domače borze. Toda moralo se je vpoštevati upravičeno zahtevo domačega gospodarstva in pričeti z dejanskim poslovanjem.

Edina industrijska panoga, ki se je mogla koj udeleževati na borzi, tu vršiti posle, vsvariti si lastno tržišče in pridobiti novih odjemalcev, bila je lesna industrija.

Dasi so bili za to industrijsko panogo dani vsi pogoji za udeleževanje na borzi, pojavili so se v začetku kmalu znaki predsodkov in napačnega mnenja, nič manj pa tudi obilnost napačne presoje, kratkomalo znaki, kakor so se pojavili pri drugih sličnih institucijah ob vsakem času. Ti znaki so se hvala Bogu kmalu razpršili.

(Konec prihodnjic.)

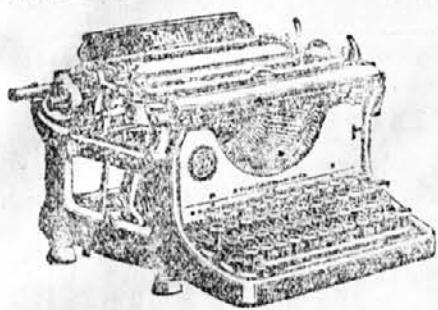
Fr. Gombač, Ljubljana:

K novi trgovski pogodbi z Avstrijo.

Glasom časopisnih poročil, je naša vlada sklenila novo pogodbo z Avstrijo za izvoz letnih 80.000 hl jugoslovanskega vina v Avstrijo po znižani carinski tarifi, ki sicer še ni oficijelno znana, ki pa baje jednaki oni, določeni za uvažanje vin iz Italije v Avstrijo.

Kontingent 80.000 hl sicer ni poseben velik, toda že to bi mnogo pripomoglo do razviti naše vinske trgovine z Avstrijo, če se to izvažanje faktično v tem obsegu in pod navedenimi pogoji uresniči.

Kakor omenjeno, točnosti o tej pogodbi uradno še nimamo in ni torej izključeno, da se do uresničnosti te pogodbe izvrše še marsikatero tozadevne izpremembe nam v kvart, kajti proti tej pogodbi nastopajo z

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Ljubljana
Gradišče št. 10.

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša
referenca. -- Tudi na
obroke dobavi tvrdka

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

VIDO BRATOVŽ

TRGOVSKA AGENTURA
LJUBLJANA, Gosposvetska c. 2

si dovoljuje tem potom p. n. interesente najvljudneje obvestiti, da
zastopa sledeče tvrdke:

Konopjuta d. d. promet konopnenih in jutastih izdelkov,
centrala Zagreb, skladišče za Slovenijo Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Simon Semler, Pilsen, tovarna galanterijskih izdelkov (vlas-
nice, knofljice, pletilke, risalni žeblički i. t. d.).

SüddeutscheSchmirlgelwerke A. G. Memmin-
gen, Bayern, tovarna smrkovega blaga, tako na plinu kakor na
papirju in vseh vrst gladil za čevljarstvo in mizarstvo industrijo.

Tovarna nogavic „KLJUČ“.

Za časa velesjema paviljon E, koje 12, 14, 16

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

IVAN JELAČIĆ

LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene
kave, mleih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

**KONFEKCIJSKA TOVARNA
FRAN DERENDA & Cie.**

Centrala-tovarna: d. z o. z. Ljubljana Nadrobna trgovina:
Emonska cesta 8. Erjavčeva cesta 2, nasproti dram. gledališča.

Telefon interuban: 313, 249. Brzjavlj: DERENDA.

Tekoči račun pri: Jugoslavenski banki, Slavenski banki, Trgovski
banki in pri Pošt. ček. zav. štev. 10563.

Najnovjšo in najmodernejšo lastno novozgrajena tvornica moških, deških in fantovskih
oblečil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanem kroju.

Svoje lastne izdelke prodaja po izredno znižanih cenah v svoji detajlni prodajalni.

Specijaliteti: OTROŠKI KUSTUMI! Konkurenčne cene.

Na V. Ljubljanskem velesjemu v paviljonu J - 573/579.

IVAN PAKIŽ

LJUBLJANA, Stari trg 20

Ustanovljeno 1912 © Ustanovljeno 1912

Velika zaloga stenskih ur in budilk iz svetovno znane tovarne z znamko „Junghans“.
Vsakovrstne precizne švicarske žepne ure. Velika izbira zlatnine in srebrnine,
juvelov, jedlinega orodja, am. double-bлага itd. Najcenejši nakup!

Oglejte si zalogo na Ljubljanskem velesjemu
Paviljon G. Prostor 305.

:-: kjer se prodaja na drobno in veliko :-:

ANT. KRISPER, Ljubljana

izdelovanje čevljev, velika
zaloga pletenin, drobnega
in galanterijskega blaga.

Eksport kranjskih izdelkov:
krtač, zobotrebecv i. t. d.

Najboljše PFAFF

šivalne stroje in

P U C P U C

H kolese H

po ugodnih cenah in pla-

čilih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana - Sodna ulica št. 7

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon štev. 560

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Paviljon
„E“
št. 90.

Colombo Ceylon Tea
,Adria' prašek za pecivo
Vanilin sladkor

**GONILNA
JERMENA**

prvovrstne in nepre-
kosljive trpežnosti ter
„Prima“ vosek
za mazanje jermenov,
nudi po najnižji kon-
kurenčni ceni tvrdka

ČADEŽ & BRCAR

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 35

Zahtevajte cenik
in vzorce!

Tovarna čevljev

Peter Kozina & Co., Tržič

Ljubljana - Zagreb - Beograd

izdeluje

vsakovrstne čevlje.

Ceniki samo za en gros pro-
dajo na zahtevo brezplačno.

Zaloga, strojenje, barvanje, izdelovanje

kožuhovine

ter nakup kož divjačine

LUDOVIK ROT, krznarstvo

Ljubljana, Gradišče št. 7

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna na-
ročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter
nakazila v tu- in inozemstvo, sale-
depositi itd. itd.

Ustan. leta 1879. Telefon 553

Ključavničarstvo AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, Rimska cesta št. 14

Prvo in edino podjetje za
napravo jeklenih valčnih za-
storov v Sloveniji.

Priporoča
napravo novih valčnih zastorov
in popravo istih po konkurenčnih
cenah ter ima vse pripadajoče
blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za
naročilo solčnih plaht, okrižij
vsake vrste od priproste do
najbogatejše izpeljave, škarjasta
omrežja, železja za štedilnike,
ventilacije raznih vrst, razna
okovja, železna vrata in okna,
okrogla železna stopnišča pred-
pečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloga štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi! — Avtogeno varenje in rezanje

Veležganjarna
M. ROSNER & Co. nasl.

VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

kupuje slive

in drugo sadje za žganjekuho.

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

pelinkovec,	brinjevec,
planinc grenčica,	janeževac,
vanille	slivovka,
rum,	sadjevec,
konjak medicinal,	tropinovec.

20% popusta samo za časa velesejma

Da damo vsakemu priliko, da se prepriča o čevljih tovarne

CARL POLLAK D. LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 68.

Da so isti po kvaliteti nedosegljivi bolje nego ročno narejeni, cenejši kot vsi drugi, priredimo za časa velesejma v tovarni Sv. Petra cesta štev. 68, reklamno prodajo z **20% popustom**. Prodaja se vsakemu. Prodajni čas od 8 do 20 ure tudi v nedeljah in na praznik. Prodajajo se moški, ženski in otroški čevlji vseh vrst ter sandale. Ne pozabite obiskati naš paviljon na velesejmu, kateri je drugi od glavnega vhoda na desno. Tam dobite izkaznice za vstop v našo tovarno, da se vam pokaže, kako umetno in trpežno izdelata tovarniške čevlje.

20% popusta samo za časa velesejma

Brodarsko akcionarsko društvo
Sedež: Beograd „OCEANIA“ Ravnateljstvo: Sušak
Glavno odpravništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga
Jadransko morje, Marseille, Špa-
nija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita	vsakega	1. meseca
" " Šibenika	"	4. "
" " Sušaka	"	10. "
" " Trsta	"	18. "

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelono, Valen-
cijo, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in
Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih medlukah.

Petnajstidnevna trgovska proga za
Egejsko morje

iz: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruža za: Patras, Kal-
mato, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metileno, Chios, Smirno, po
potrebi Ghytion, Dedeagač, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo na Sušaku
in glavno odpravništvo v Trstu ali na društvena
zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

Priporoča se
skladišče
galanterijske,
modne in kratke
robe

Demšar & Osenar

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 35

Priporoča se
tovarna perila
TRIGLAV

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica štev. 8
nasproti hotela „Štrukelj“

WINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Kisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA
J. KOSTEVC, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 4

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago
najbolje kvalitete, posebno pa priporoča iz-
vanredno veliko zalogo raznih preprog do-
mače industrije v Pirotu, ter drugih domačih
tovarn ročnega in tovarniškega izdelka

Cene solidne! Postrežba točna!

Ustanovljena 1902. — Telefon št. 538. — Pošt. hran. rač. 11228

Prva žebliarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne že-
leznice

Žebli za ladje, črni ali pocinkani

Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje

Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave

Železne brane

Zobje za brane

Kljuke za podobe, zid, cevi, žle-
bove itd.

Vijaki z maticami

Podložne pločice

Matice

Zakovice za tenderje, kotle, mostove,

sode, pločevino, kolesa itd.

Vijačni čepi

Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.
Ilustrovani ceniki na razpolago. Prodaja se samo na debelo trgovcem.

vso vehemenco avstrijski vinogradni krogi, ker vsakršni uvoz vina po znižani carini škoduje njihovemu gospodarskemu položaju, kajti njihove vinske zaloge vsled preobilice zastajajo in se pocenjujejo.

Ze z Italijo in Ogrsko se tozadevno vedno preklajajo, sedaj pa pride še Jugoslavija z uvozom konkurenčnih vin. In ravno jugoslovenska, osobito štajerska (ljutomerska, ormoška, mariborska itd.) zamorejo vsled svoje polnosti in finega okusa vsem drugim prednjačiti, ker tvorijo po večini fina steklenična vina. Za to jih ravno Avstrijci močno čislajo, ker so jim vrline teh vin že od prejšnjih časov znane. Osobito Gradec je bil eden glavnih konzumentov teh vin. Pa tudi Dunaj je pogoltnil vsako leto več tisoč hektolitrov štajerskih vin.

Izvojni začetek bo mogoče bolj slab, dokler se ne odstranijo razne nepredvidene težkoče in dokler se tudi cene nekoliko ne uslalijo, toda, ko se vse to uglaadi in zravna, postane vinska kupčija z Avstrijo gotovo prav živahna in vsestransko zadovoljiva.

Tudi je gotovo, da ta ugodnost z Avstrijo pritegne še druge sosedne

države na jugoslovensko vinsko tržišče in tako se s časoma mirno povzdigne naš konzum in s tem za vedno odstrani preteča vinska kriza, ki je zadnja leta tako morila naš vinogradniški stan.

Letni vinski pridelek v Jugoslaviji ni v primeri z drugimi sosednimi vinorodnimi državami posebno velik, kajti le-ta znaša okroglo 4 milijone hektolitrov, v Sloveniji pa okroglo pol milijona hektolitrov, kar je v primeri s prebivalstvom, ko pride na posamezno osebo komaj 25 do 30 litrov letno, gofovo malo, a vendar le je potreben tudi tak izvoz, ker izvoz kakršnegasibodi blaga krepi narodno gospodarstvo ter uveljavlja v svetu ime in napredek posameznih gospodarskih panog dotične države.

Večji posestniki, vinarske zadruge in realni vinski trgovci se morajo pravočasno pobrigati za dobre in sigurne večje odjemalce, da spravijo svoja vina takoj po trgatvi, odnosno po rafificiranju izvozne pogodbe v inozemstvo. Čim se to prične, se bo takoj tudi v notranjosti razvila živahna kupčija, tembolj, ker so prejšnjeletne vinske zaloge povsod precej majhne.

Aleksander Knez, senzal ljubljanske borze.

Zakaj se razvija Ljubljanska borza tako počasi.

Ko je pred letom začela poslovati ljubljanska borza, se je večinoma pričakovalo, da se bo hitro in sijajno razvila. Vendar pa ob obletnici vidimo, da še vedno le života.

Eden glavnih vzrokov temu je, da je bil za vsako vrsto blaga le po en senzal. K temu ukrepu je bil borzni svet svojčas prisiljen, ker bi v onih časih nikdo ne hotel biti senzal, če bi vedel, da bo imel veliko konkurenco. Izkazalo se je, da ni dobro, če ima senzal na borzi monopolno stališče, jasno pa je tudi, da več ljudi več lahko naredi kakor eden. Ker so se pri razpisu mest za senzale javili sposobni ljudje, je popolnoma pravilno, da je borzni svet sklenil pomnožiti število senzalov in je iz tega ukrepa pričakovali povečanja prometa na borzi.

Vendar pa je za počasno napredovanje borze še drug vzrok, ki se ne da tako hitro odpraviti. Ta se bo zdel mnogim jako neverjeten, pa vendar je resničen: »Veliki trgovci nimajo nikakega interesa na obstoju borze.« Reklo se mi bo: »in vendar so ravno ti vstvarili borzo.« Res je, toda zato, ker tega takrat po večini še niso vedeli, ali so si pa mislili: če že mora obstojati borza, pa je bolje, da smo zraven, kot pa, da bi bili zunaj.

Vendar so tudi oni veliki trgovci, ki so se preje udajali iluzijam, kmalu uvideli, da borza njim le škoduje. Vsak veliki trgovec je imel tudi preje točna poročila o tem, koliko je vredno blago in mu notica na ljubljanski borzi ni povedala nič novega; torej nima od nje nikakega dobička. Sedaj pa mali trgovec tudi točno izve, koliko je blago vredno in to je veletrgovcu v škodo. Ne morda le v toliko, da lahko neinformiranemu človeku zaračuna višjo ceno, predvsem, ker se vidi na trgu,

da je enkrat ta cenejši, enkrat oni, ter da se oni, ki je prepričan o kaki trdki »ta je vedno najcenejša« temeljito moti. Cena v veletrgovini ni le odvisna od solidnosti trdke, temveč tudi od njenih zvez ter o tem, kako si misli šef trdke razvoj cen v bližnji bodočnosti. Oni, ki pričakuje padec cen, bo v istem času gotovo cenejši kot oni, ki pričakuje porast cen. Kako si predstavlja bodočnost — to pa ni v nikaki zvezi s solidnostjo.

Tudi je vsak mali trgovec, ki je imel blago na prodaj, preje vedno prodal velikemu, ker se mu ni izplačalo za en vagon pisali in obiskovali stotere; kdor je blago rabil, je pa tudi šel naravnost k velikemu trgovcu, ker je vedel, da ga tam gotovo dobi, drugje pa težavno. Sedaj bi imela borza nadomestiti tega velikega trgovca in ker nima pri tem rizika, bi poslovala ceneje kot trgovec.

To so veliki trgovci takoj uvideli, in niso hoteli dati svojih notic na borzo, kar je v ostalem popolnoma naravno in v redu. Vendar je pa slabo, da tega manjši trgovci niso uvideli, ker sicer bi se nekoliko bolj in intenzivneje posluževali borze ter tam notirali, t. j. razglasili kaj potrebujejo in po čim, oziroma kaj prodajajo in po kateri ceni.

Ljubljanska borza se pa toliko časa ne bo mogočno razvila, dokler mali trgovec in mlinar, ki pa vendar kupi in proda po cel vagon, ne bo uvidel svojega lastnega interesa ter šel ali pisal na borzo mesto da kupčuje le z onim, ki mu pride v hišo in ki mora, če že res ne več, vsaj zaslužiti tu še za pol.

V zadnjem času se opaža sicer že širjenje tega razumevanja, vendar je ogromna večina še neinformirana in razumevanje se širi počasi.

Za izvoz mlekarških izdelkov.

Države, ki imajo razvito mlekarstvo, se tudi lahko ponašajo z obćim blagoštanjem svojega prebivalstva. Ako navajamo samo Dansko, ki krije 30% svetovne porabe masla, vidimo, da je na polju mlekarstva bodočnost in razvitek velikih kot malih držav. To so spoznale ne samo Svica, Holandska in druge evropske države, ki gojijo mlekarstvo, ampak tudi nekatere prekomorske, ki imajo za to ugodno klimo n. pr. Severna Amerika s Kanado, Avstralija z Novozelandsko in v novejšem času tudi Južna Afrika, tako, da danes te države delajo že veliko konkurenco na evropskih tržiščih.

Naše mlekarstvo se že danes lahko pohvali z velikim eksportom mlekarških izdelkov, dasi država

istemu ne posveča toliko pazljivosti in naklonjenosti, kot bi bilo treba. Dočim danes izvažajo izdelke iz mleka samo južni deli kraljevine, namreč predvsem ovčji sir, v Sloveniji, katera ima podane vse naravne pogoje za ugodni razvoj mlekarstva, dosedaj izvažala samo sveže mleko. Edina konzumna država, ki pride zaenkraf v poštev je Avstrija, kjer mlekarstvo še tudi ni na tisti stopnji, kakor bi lahko bilo posebno, ker je prodaja mleka in izdelkov na tamkajšnjem domačem trgu mnogo lažja. Kakor povsod je tudi pri nas napravila vojna velikansko upostojenje v živinoreji in nam ob prevratu zapustila samo mlado živino. Ko je v letu 1923 produkcija narastla, da je krila našo lastno po-

trebo, smo morali misliti na izvoz, da ne bi preobilica mleka preveč priiskala na cene in tako napravila mlekarstvo nerentabilno. Bilo je treba, da smo si iskali odjema na tujih tržiščih. Primorski kraji, predvsem Trst in lelovišča ob Jadranu, so bila naši predvojni odjemalci, katere pa nam je po prevratu prevzela tamkajšnja, posebno furlanska konkurenca tako, da nam je bila ta pol zaprta in je bilo treba iskati novih konsumentov, katere smo našli v Avstriji, v avstrijskih večjih mestih, v Celovcu, Gradcu in posebno na Dunaju. Tam je mleka primanjkovalo, ker domača produkcija ni zadovoljala in bivši uvozniki CSR in Ogrska radi kontingentacije mleka nista prišli v taki meri v poštev kot pred vojno. Edino težko vprašanje pri izvozu je bila velika oddaljenost naših krajev. Tudi to smo premagali, ker so bile naše mlekarne še izza predvojne preskrbljene s potrebnimi stroji, da se je mleko moglo konservirati za dolgo pot.

Izvoz svežega mleka — izdelki niso prišli v poštev — za leto 1923 cenimo na ca 6 milijonov litrov v skupni izvojni vrednosti Din 24 milijonov. V naslednjem letu so za eksport nastale nove težkoče. Cene so radi velike domače avstrijske konkurence in radi uvoza iz CSR (letni uvoz 25 milijonov litrov) ter iz Ogrske padle v en gros za 15 do 20%, a neprestano dviganje dinarskega fečaja nam je polagoma napravljalo izvoz skoro nemogoč. Ako bi bile ostale razmere prejšnjega leta, bi bili gotovo izvozili še enkrat več, kakor leta 1923, tako pa je izvoz narastel samo na letnih ca 10 milijonov litrov v skupni izvojni vrednosti ca 30 milijonov Din.

Tekoče leto je pa začelo v znamenju krize tudi za naše mlekarstvo. Dočim smo prvo četrtletje izvozili še za ca 20.000 litrov mleka dnevno, je z drugim četrtletjem isti padel na ca 6000 litrov. Tudi na bodočo izvozno dobo ni računati na velik eksport, dasi bi bilo kakih 10 do 15 milijonov l proslah, če ne bo od kake strani pomoči. Sedaj se mleko predelava doma v sir in maslo. Toda radi pomanjkanja izučenih tehničnih delavcev, radi nezadostnih finančnih pripomočkov, ne bomo mogli z našim blagom na tuja tržišča, kar nam povzroča otežuje nestabilni valutni fečaj, da je treba vedno trpeti občutne valutne izgube.

Da bi se razmere izboljšale in tako rešilo tudi naše mlekarstvo t. j. predvsem naš kmet pred gospodarskim polomom, drugje itak že nima več dohodkov, bi bilo potrebno: 1. Stabilizacija naše valute. 2. Znižanje voznine za mleko na železnici s še posebnim popustom za kraje, ki so oddaljeni od meje več kot 100 km. Pripominjamo, da velja sedaj že za izvoz znižana tarifa za mleko po razredu A, kar pa še vedno preveč obremenjuje eksport. 3. Ustanovitev mlekarške in sirarske šole, kjer bi si izurili večjih mlekarjev in sirarjev (Avstrija je stavila v proračun za tekoče leto za tako šolo dolarjev 600.000 t. j. Din 5.000.000). 4. Uvedba uradnih kontrolnih znamk za maslo kot jih imajo druge države. 5. Znižanje voznine zlasti za razne sire, manjše vrednosti (skuta) ter za maslo. Danes stane n. pr. brzovozna voznina za skuto od Ljubljane do državne meje 147.20 Din za 100 kg, izvozna vrednost iste 400 Din torej 40%. Večjim mlekarškim podjetjem naj bi država ob času sezone priskočila na pomoč z začasnim sezonskim kreditom po znižani obrestni meri. 7. Uvozna carina za mlečne izdelke naj se po možnosti še poviša. 8. Državne podpore za mlekarške zadruge in ustanovitev istih.

Iz gornjega vidimo, da bi se moglo pri količkaj dobri volji merodajnih faktorjev ustvariti stroko, ki bi zavzemala važno mesto v našem izvozu. Prepričani smo, da se bodo naše stanovske organizacije zavzele za gornje predloge, ki morajo najti popolno upoštevanje s strani naših centralnih oblasti.

Jesenski Mednarodni velesejm v Pragi
6. do 13. septembra 1925.

Središče srednjeevropske trgovine in industrije

Posebna jugoslovenska razstava
50% znižana vožnja
na čehoslovaških in jugo. železnicah.
25% znižanja na avstrijskih železnicah.

Brezplačni vizum
za potovanje na Čehoslovaško.

Pojasnila in legitimacije daje:

Čehoslov. konzulat, Ljubljana in Aloma Company, Ljubljana.

Trgovina.

Stari ljubljanski trgovci in krošnjariji. V Vrhovčevi knjigi o »Ljubljanskih meščanih« beremo: Dne 20. svečana leta 1609 se je Ljubljancem dovolilo, da smejo zapoditi vse krošnjarije (»Kraxenträger«) iz Ljubljane ter jih morajo trpeti v mestu le o sejmjskih dneh. Dne 23. aprila je nadvojvoda ta ukaz ponovil, da ne bodo smeli odslej niti tržaški, niti drugi v Ljubljani ne stalno stanujoči tuji kramarji, krošnjariji in trgovci, ki niso meščanje, kako blago, naj se že nazivlje tako ali tako, in sicer niti na drobno niti na debelo (»es sei gleich in minuta oder grossa«) prodajati, izvzemši velike in male sejme, ampak morali bodo v Ljubljano prineseno trgovsko blago tekom treh dni ponuditi ljubljanskim meščanom; zatem šele ga bodo smeli prodajati, tudi tujcem in nemeščanom; ako ga pa v osmih dneh ne bodo spečali, smeli se ne bodo v Ljubljani delj zadrževati, ampak podati se ž njim dalje. Prepovedano je bilo tem tujcem škoditi ljubljansko trgovstvo s tem, da bi sklepali s tujimi velikotržci pogodbe. (Dne 23. aprila 1609). — Torej so imeli ljubljanski trgovci že pred 300 leti s krošnjariji iste sitnosti, kakor jih ima naše trgovstvo še danes.

Za trgovce z lesom. Neka švicarska trdka se zanima za večje množine smrekovega, jelovega in borovega okroglega lesa ter bukovega in hrastovega materiala. Natančnejši naslov trdke je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo interesentom na razpolago.

Naše trgovske pogodbe. — Dne 26. t. m. se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je med drugim sklenilo, da se zastopniki naše države pri trgovskih pogajanjih z Avstrijo pooblaste, da podpisajo trgovsko pogodbo z Avstrijo. Pogodba se podpisuje dne in stopi v najkrajšem času v veljavo. — Pogajanja za trgovsko pogodbo s Čehoslovaško se prične takoj, čim se podpisuje trgovska pogodba z Avstrijo.

K vprašanju krošnjarstva. Trgovci iz P. nam piše: Pred približno četrt leta nisem mogel v svoji detajlni trgovini prodati ni kosa molinosa, ker je bila cena, katero sem najceneje stavil, moji stranki previsoka. — Različne stranke so mi poročale, da krošnjariji molinos, za katere sem zahteval po 10—11 Din za meter, nudijo po 8—9 Din za meter. V resnici je cela okolica krila svojo potrebo molinosa pri krošnjarijih. — V kratkem se je razkrila pri trdki Doctor i drug v Mariboru cela tatinska družba in je bil eden soudeležencev tega konzorcija doma iz naše neposredne bližine. Na tak način se je zamoglo tolmačiti, kako so mogli krošnjariji prodajati po tako nizkih cenah molinos. — Zadnji čas je, da se Slovenija krošnjarstva reši!

Jeklene valjane zastore ter vsa ključavničarska dela izvršuje ter se priporoča za cenjena naročila ključavničar Avgust Martinčič, Ljubljana, Rimska cesta št. 14. — Glej današnji insert na zadnji strani!

Francoske in italijanske vodne sile. Vodne sile v Franciji cenijo na 12 do 15 milijonov konjskih sil. Od teh bi se dalo po mnenju strokovnjakov ekonomsko danes izkoristiti samo kakih 5 milijonov. Vendar pa se izkorišča dejansko samo kaka 2 milijona konjskih sil in še od teh znaša normalna uporabljiva po-

tenca samo polovico. — Italija ima do- slej instaliranih tri in pol milijona konj- skih sil, v dveh letih pa jih bo imela pet milijonov. To je zanjo ogromnega pome- na, ker je rečna na premog, ki ga mora povečini uvažati. Za električno energijo izrabljene vodne sile ji nadomeščajo ceni premog.

Boj Češkoslovaške in Rumunije za madžarski lesni trg. Uvoz mehkega lesa iz Rumunije v Madžarsko stalno narašča. V zadnjih šestih mesecih se je do- bavilo 5000 vagonov mehkega lesa. V boju med Češkoslovaško in Rumunijo so odločilno vplivali ugodnejši rumunski plačilni pogoji: rok plačila 8—10 mese- cev. Madžarske tvrdke dolgujejo okoli 250 milijonov lejev.

Prodaja odpadkov (od blaga, usnja, kovin itd.) se bo vršila dne 10. septem- bra t. l. pri Upravi 4. zavoda za izradu vojne odeje v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Za nakup sadja vseh vrst, posebno ja- bolk, hrušk in češpelj se zanima neka tvrdka iz Češkoslovaške. Natančnejši na- slov navedene tvrdke je v pisarni zbor- nice za trgovino, obrt in industrijo inte- resentom na razpolago.

Prodaja stare pocinkane pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani ponovno razpisuje prodajo ca 2350 kg stare pocinkane pločevine. Tozadevne ponudbe kolekovane s 5 Din je poslali do 14. septembra 1925 podpisaneu odeljenju. Cene je staviti franko vagon materialno skladišče Maribor kor. kol., kjer je tudi predmetna pločevina na ogled. Plačilo se izvrši ob prevzemu blaga.

Industrija.

Nova organizacija poljske premogov- ne in železne industrije. Karteliranje vse poljske premogovne in železne indu- strije je končano. Dogovor glede premo- ga je določil najprvo enakomerno ome- jitev produkcije. Glavno delo bo pa to, da bodo poživili eksport premoga. Pre- mog iz stare Poljske se je doslej le ma- lo izvažal, glavni del eksporta je prišel na Gornjo Slezijo. Doslej je eksportirala Slezija z izgubo in ni pričakovati, da se bo kaj zboljšalo. Dogovor je zato cene za domačo prodajo dvignil za 11 zlotijev in hoče s tem doseči izenačenje. Ni bilo drugega izhoda, čeprav zvišana cena go- tovo prodaje doma ne bo poživila. Želez- ni kartel bo začel najprvo s preskrbo z železom. Doslej so uporabljali poljski plavži poleg švedske in južnoruske rude tudi jugoslovansko. Odslej bodo uporab- ljali v večjih množinah tudi domačo rudo in bo to našemu železornudnemu eks- portu gotovo v škodo. Nadalje premleva kartel tudi vprašanje, kako bi znižal na- bavne stroške. Na Poljskem bodo vse že- lezne izdelke odslej skupno prodajale.

Vse to se seveda nasilne naredbe in bo- do težko kaj pomagale. Vsi poznavalci razmer pravijo, da se mora reorganizira- ti celokupno poljsko gospodarstvo in vse gospodarsko mišljenje Poljakov, prej ne bo bolje. Primerjaj naš nedavno priob- čeni članek o gospodarstvu Poljske.

Elektrifikacija avstrijskih zveznih že- leznic. Zvezni svet je odobril predlog o nadaljni elektrifikaciji železnic. Po na- črtu bodo od 88 milijonov zlatih kron, v ta namen določenih, porabili leta 1926 40 milijonov, leta 1927 30 in leta 1928 18 milijonov. Od 40 milijonov, določenih za leto 1926, bodo pa porabili že letos 11 milijonov. S tem v zvezi je generalno rav- nateljstvo zveznih železnic začelo tudi že s uvodnimi deli za elektrifikacijo proge Innsbruck—Wörgl—Kufstein. Da bo vse ob pravem času izvršeno, so oddali ne- katera dela že sedaj, zlasti še, ker bodo začeli z električnim obratovanjem na omenjeni progi že koncem leta 1926. S tem bo v veliki meri odstranjena tudi brezposelnost.

Napredek industrije v Rusiji. Dosedaj- ni razvoj industrije v Rusiji kaže zelo ugodne napredke. Vlada je pred krat- kem sklenila, da spravi zopet v obrat nad 500 tovarn, ki so doslej počivale. V zopet odprtih tovarnah bo zaposlenih nad 1/4 milijona delavcev. Kvalificirani delavci dobe posebne ugodnosti.

Položaj nemške industrije rujava- ga premoga. Nemški udruženje industrije rujava- ga premoga je izdelalo spomenico o težavnem položaju industrije rujava- ga premoga. V tej ugotavlja, da se z rujavim

premogom ne ravna ugodneje kakor s črnim premogom. Posebno se pritožuje proti sedanji tarini politiki. Navaja za primer Češkoslovaško, kjer so za rjavi premog, ki je ondi več vreden kakor v Nemčiji, določeni izjemni tarini napram črnemu premogu. V Nemčiji pa se z ru- javim premogom v tarinam pogledu ravn- na prav tako, kakor s črnim. Črni pre- mog pogodujejo še posebno obrežni tari- ni. Produktivni uspeh 2.21 tone na gla- vo in še dolgo ne dosega predvojnega do- be, ko je znašal uspeh 3.7 do 4 tone.

Konec štrajka tekstilnih delavcev na Češkoslovaškem. — S posredovanjem ministrstva za socialno politiko se je te dni končal štrajk delavcev v tekstilnih tovarnah na Češkoslovaškem. Pogajanja za novo kolektivno pogodbo so v teku.

Uvoz, izvoz.

Uvoz monopolskih predmetov. Mono- polska uprava je obvestila Generalno di- rekcijo carin, da se noben monopolski predmet ne sme uvoziti v državo brez posebne odobritve monopolske uprave in plačila predpisane monopolske takse za predmet ki se uvaž.

Omajenje izvozne carine za govejo ži- vno. — Generalna direkcija carin je te dni obvestila vse carinarnice, da je z dnem 17. t. m. ukinjena izvozna carina na govedo, bivole in mlado živino (zak- lano ali živo) brez ozira na to, ali se pobira carina od 100 kg ali od kosa, da- je na zaklane prašiče in sveže ter na soljeno meso.

Odmevi poljskih uvoznih omejitev v Češkoslovaški in Avstriji. Radi uredbe uvoznih omejitev se je pravkar vršilo po- svetovanje v češkoslovaškem zunanjem ministrstvu. Zastopniki trg in obrtni- skih zbornic in industrijske zveze so se pritoževali proti težavam, ki jih povzročajo uvozne omejitve v Poljski češkoslovaški trgovini, posebno pa proti praksi izvajanju novih deviznih predpi- sov. Opozarjali so, da vlada v trgovskih stikih s Poljsko negotovost, ker se pred- pisi in kupijski pogoji stalno izpremi- njajo, kar češkoslovaški trgovini povzroča v pogostih primerih občutne izgube. Vla- da je obljubila, da bo takoj intervenira- la v Varšavi. — Tudi avstrijski gospo- darski krogi se zelo vznemirjajo. Pred- sednik združenih tovarn usnja piše v »N. Fr. Pr.«, da § 40. poljske naredbe o uvo- zu daje poljskim kupcem pravico, da plačujejo dolarske menice po kurzu 5.20 zlatnikov, kakoršen ne velja nikjer na svetu. Zlatnik ima faktično 20% manjšo vrednost, tako da pomeni poljska vladna odredba dejansko 80% poravnava vseh poljskih dobroimetij. — Opozarjamo na- še interesente na te pritožbe, da se bodo vedeli varovati pri svojih morebitnih kupčijah s Poljsko.

Koliko premoga uvažata Italija. — V teku prvih petih mesecev je uvozila Ita- lija 4.260.000 ton črnega premoga, t. j. 80.000 ton več, kakor v prošlem letu. Ta premog je deloma po naročilu, deloma na račun reparacij došel povečini iz sle- dečih štirih držav: Anglija, Nemčija, Združene države Amerike in Francija. Anglija je dobavila 2.950.000 ton, Nem- čija 1.010.000 ton, od tega 740.000 ton na račun reparacij, Amerika 150.000 ton in Francija 85.000 ton. Napram letu 1924 so Združene države uvozile manj 38 od- stotkov, Nemčija 28%, Francija 18 od- stotkov, dočim se je uvoz iz Anglije po- večal za 28 odstotkov.

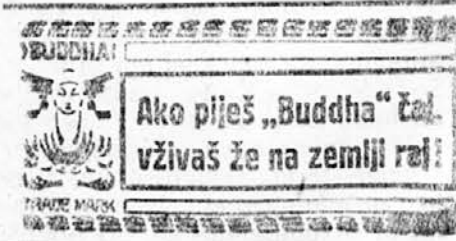
KUPUJMO IN PODPIRAJMO
izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači indelek.

Davki in takse.

Državni proračun in davki. — V zadnjem času se je pričelo v naši javnosti ponovno razpravljati o na- ših davčnih plačilih v razmerju s svojimi, ki jih navaja državni pra- račun. Splošno se domneva, da ob- stoji med državnimi davki in držav- nim proračunom zveza v tej obliki, da državni proračun kontingentira, to je v že naprej določi, koliko dav- kov se sme pobrali v določeni pra- računski dobi. Temu pa ni tako. Pri sedanjem ustroju naše zakonodaje in administracije je popolnoma ne- mogoče, da bi se dalo v naprej do-

ločiti, koliko davkov se bo pobralo čez poldrugo leto ali včasih še v daljši dobi, za katero se dela pra- račun. Podatki, ki jih vsebuje glede davčnega plačila proračun, so le navadna predhodna cenitev davč- nih donosov, ki seveda ne more bi- ti zanesljiva, posebno ker se pridob- ilne in dohodninske razmere v po- vopni dobi menjujejo vsled raznih vplivov, ki jih povzročajo letina, tr- govsko konjunktura, valuta, carina itd. Ako torej finančna uprava ceni davčni donos, ga ceni primeroma nizko, tako da more s sigurnostjo pričakovati, da bo v proračun vstavljeni donos tudi dosegla, nika- kor pa se ne veže v tem smislu, da bi ne smeja na davkih pobrali več nego izkazuje proračun. — Ako smo torej tudi mi ponovno povdarjali, da plačujemo v Sloveniji več dav- kov nego nam predpisuje državni proračun, nismo s tem hoteli reči, da smatramo plačilo davkov kon- tingentirano z državnim proraču- nom, ampak le povdariti, da je to številčen dokaz za potrebo znižanja davčnih meril, po katerih se pobira- jo v Sloveniji neposredni davki, ka- kor dohodnina, hišno-najemni davek in posebna pridobnina. S tem smo se poslavlili v soglasju z našimi gospodarskimi korporacijami na stališče, da ne stavlja državni pra- račun nikakih ovir, da se v Sloveni- ji, posebno pa v Ljubljani zniža iz- redno visok hišno-najemni davek, da se dohodninska davčna lestvica omili v toliko, da se bo naneslo v kronah brala v dinarjih in da se omili tudi davčna obremenitev del- niških družb, ki v sedanji izmeri ovira razvoj narodnega gospodarstva v Sloveniji. Nikakor pa nečemo, da se naše beležke razlagajo tako, da je naše uradništvo krivo, da pobere več davkov nego jih navaja državni proračun, kajti uradništvo je veza- no za zakon, po katerem se mora ravnanj in na merila, katera predpi- suje zakon. Zato naj bi se priza- devanja naše javnosti osredotočila na že ponovno povdarjano stališče gospodarskih korporacij, da se se- danji davčni zakoni omilijo, ker le od zakonov je odvisna višina po- branih državnih davkov, ne pa od državnega proračuna. Edino s pod- piranjem teh stremeljenj bo služeno stvari. To smo smatrali za potrebno, da posebno podčrtamo, ker nečemo, da se naše novice o donosu državnih davkov drugače tolmačijo.

Pobiranje takse na prošnjo za dovolje- nje stopiti v zakon. — Na prošnje za do- voljenje zakona v slučajih §§ 49. in 50. splošnega državlanskega zakonika, ki velja za Slovenijo in Dalmacijo, se smejo po odredbi generalne direkcije posred- nih davkov pobirati samo taksa po tarini postavki 1. (5 Din) in po tarini po- stavki 5. (20 Din), ker se te prošnje ne morejo smatrati za vloge, ki so zaveza- ne taksi po tarini postavki 324 b taksne tarife k zakonu o taksah in pristojbinah.

Denarstvo.

Guverner Narodne banke. Te dni se je sprožilo vprašanje novega guvernerja Narodne banke, ker bi sedanji guverner Vajfert radi starosti rad odstopi. Kot resni kandidati se imenujejo podguver- ner Protič in pomočnik zunanjega mini- stra dr. Markovič.

Popoldansko blagajniško poslovanje bank za stranke. Kakor se nam poroča, je društvo bančnih zavodov v Sloveniji — vpoštevajoč že opetovano izražene že- lje iz trgovskih in drugih pridobitnih slojev — sklenilo na zadnji društveni seji, da bodo bančni zavodi v Ljubljani uvedli od 1. septembra t. l. naprej tudi popoldanske blagajniške ure za stranke in sicer dnevno od 15 do 16 ure 30 min. izvzemši sobote in dneve pred prazniki, ko poslujejo banke le od 8 do 12 ure 30 minut. Blagajne bank bodo torej od

1. septembra t. l. nadalje poslovale za stranke od 8 do 12 ure 30 min. in od 15 do 16 ure 30 minut.

Obresti od hranilnih vlog in vlog na tekoči račun do 5000 Din niso zave- zane remontno-komorski dokladi. — Generalna direkcija neposrednih dav- kov je na vprašanje, je-li na obresti od navedenih vlog pobirati remontno- komorsko doklado, odločila sledeče: Po čl. 159. finančnega zakona za 1924-1925, čegar veljavnost se je s čl. 11. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april-julij 1925 (in tudi za mesec avgust-november t. l.) proš- rila tudi za dobo omenjenih dvanaj- stin, so obresti navedenih vlog, ako ne presegajo zneska 5000 Din, opro- ščene rentnega davka in vseh držav- nih in samoupravnih pribitkov ter in- validskega davka. Ker se je s to od- redbo v interesu splošnega gospo- darstva želelo pospeševati zbiranje manjših, glavnic in ni izključeno, da bi se te glavnice v slučaju kake obre- menitve ponovno jemale iz obtoka, kakor se je to dogajalo pred uveljav- ljenjem gorenje odredbe, se mora sklepati, da se omenjena davčna ugodnost nanaša tudi na remontno- komorsko doklado po čl. 242 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, ki bi odpadal na označene obresti, ker je treba tudi povodom uveljavljenja te nove davčne obremenitve upošte- vati označeni namen zakonodajalea. — Obresti od hranilnih vlog in teko- čih računov, ki na leto ne presegajo donosa 5000 Din, so torej poleg ren- tega davka, državnih pribitkov, inva- lidskega davka in samoupravnih do- klad oproščene tudi remontno-komor- ske doklade.

Povečanje denarne likvidnosti. — Po vestih iz Zagreba gotovina bank še ved- no narašča, to tembolj, ker se tudi izvoz še ni popolnoma pričel. Giro-obveznosti so n. pr. pri zagrebški filijalki Narodne banke dosegle 320 milijonov. Krediti bank leže neizkoriščeni. V bližnji bo- dočnosti pa je računati z oslavitvijo de- narne likvidnosti, ker se bo porabil do- slej prosti denar za financiranje žetve.

Novi kovani drobiž. — V kratkem stopi v promet tudi pri nas kovani dro- biž po 2 in po 1 dinar ter po 50 para. Novi denar je legura 30% čistega niklja in 70% čistega bakra. Dvodinarski novi izgledajo kakor avstrijski dvokronski denar. Na eni strani nosijo sliko z na- pisom »Aleksandar I., kralj Srba, Hrvata i Slovenaca«. Pol denarja nosi napis v cirilici, polovica pa v latinici. Na drugi strani nosi denar arabsko številko 2, 1. odnosno 50 ter napis »Dinar«, odnosno »Para« z letnico 1925. Ta napis obdaja venec s krono. Po predpisih je vsakdo dolžan sprejeti kovanega denarja po 50 para do 100 Din, po 1 Din do 200 Din in po 2 Din do 500 Din.

Zlate valute v Italiji ne bo. Vesti iz Rima proglašajo za neutemeljene števil- ne vesti inozemskih časopisov, da se na- merava uvesti v Italiji zlata lira.

Promet.

Otvoritev začasne pošte in telefona »Ljubljana veliki semenje«. (D. št. 31296-11. 1925). V času od 29. avgusta do 8. septembra 1925 bo poslovala na razsta- višču Ljubljanskega velikega semnja tu- di pošta in telefon z nazivom »Ljubljana veliki semenje«. — Ta pošta bo opravljala vso poštno, brzojavno in telefonsko služ- bo ter bo imela svojo telefonsko centra- lo s 6 sporednimi aparati. Poslovala bo kot oddelek pošte Ljubljana I. Pošiljke bo pečatila z žigom, ki ima besedilo »Ljubljana vel. semenje« v latinici in ci- rilici.

Preureditev ozkotirnih železnic v Bos- ni v normalnotirne. Prometno minist- rstvo je odredilo, da se sestavi v Saraje- vu strokovna komisija, ki naj prouči te- ren in izdela podrobne načrte, kako bi se bosanske ozkotirne železnice preure- dile v normalnotirne.

Zrakoplovni promet med Zagrebom in Beogradom. Na privatno inicijativo in s privatnimi sredstvi se namerava v do- glednem času otvoriti zrakoplovni pro- met med Zagrebom in Beogradom. — V Zagrebu se vrši sredi meseca ožja kon- ferenca ustanoviteljev tega podjetja, ki bo razpolagalo s 4 do 6 zrakoplovi.

Izmenjava tračnic na progi Zagreb-Beograd. Pred kratkim so se v prvi eta-

pi proge Zagreb-Beograd začele izmenjavati tračnice. Izmenjavanje bo trajalo 18 mesecev. Po izvršeni izmenjavi bodo brzovlakovi to progo prevozili dve uri preje nego dosedaj.

Ministrstvo za zrakoplovstvo. Italijanski ministrski svet je sklenil ustanoviti poseben ministrski resor za aeronavtiliko ter je predlagal kralju, da pooblasti predsednika za začasno vodstvo poslov novega ministra.

Najnovejši seznam lastnikov čekovnih računov otvorjenih pri poštini hranilnici v Beogradu in njenih podružnicah v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu. Izšel je zelo dobro urejeni imenik (seznam) lastnikov čekovnih računov najnovejše izdaje, ki se lahko dobi po minimalni ceni Din 15.— pri poštini hranilnici v Beogradu in pri njenih podružnicah.

Šolstvo.

Poročilo Obrtno-knjigovodskega tečaja v Celju. Za obiskovanje se je prijavilo 30 gospodov in 6 dam iz obrtništva; tečaj je obiskovalo 24 gospodov in 6 dam, redno pa trije gospodje. — Čas predavanja se je določil 3-krat tedensko po 1 in pol ure; v vsem je bilo 28 in pol učnih ur in sicer v času od 1. julija do 12. avgusta v učni sobi okol. šole. — Obravnavalo se je poslovanje v mali in srednji obrti; predvsem se je seznanilo obiskovalce s pomenom in namenom posameznih knjig obrtnega knjigovodstva, nato se je govorilo natanko in podrobno poslovanje v mali obrti s primernimi vknjižbami; za srednjo obrt se je v šoli skupno izdelal praktični dvomesečni poslovni dogodek iz mizarstva obrti z začetnim in končnim popisom imovine. Ob začetku tega dvomesečnega poslovanja se je doprinesel dokaz za resničnost poslovanja. — Posebna pozornost se je posvečala nauku o obrtni kalukulaciji in določitvi odstotka za režijske stroške. Izdelale so se kalkulacije iz mizarstva, kleparske in čevljarstva obrti. — Obiskovalci so sledili poučevanju z največjim zanimanjem; pismena dela in vknjiževanja v različne poslovne knjige so izvrševali s posebno pozornostjo v zelo lepi zunanji obliki. — Sodelovanje pri pouku od strani obiskovalcev je bilo zelo živahno, mnoga umestna vprašanja na učitelja so omogočila temeljito razlaganje in umevanje snovi. — Poučevati je bilo zanimivo in je bil uspeh pouka po učiteljevi presoji nad pričakovanje zadovoljiv. — Zanimanje za pouk pri obiskovalcih je bilo skozi napeto. Namen tečaja se je v polni meri posrečil. Poučeval je učitelj g. Makso Wudler, kateremu so i udeleženci tečaja i Občeslovensko obrtno društvo na poseben način izkazali svojo globoko zahvalnost za njegov izredni trud. — Tečaj je organiziral bivši Urad za pospeševanje obrta v Celju, financiralo pa ga je Občeslovensko obrtno društvo, kateremu je g. veliki župan mariiborske oblasti v to svrhu naklonil znatno podporo, za kar mu bodi i tem potom izrečena prisrčna zahvala celjskega obrtništva.

Državna trgovska akademija v Ljubljani. V prvi letnik tega zavoda se sprejemajo: 1. Dijaki(-inje) meščanskih šol s končnim izpitom. Prednost imajo prijavljeni(-enke), ki se skazejo z dobrim redom iz učenega jezika in realnih predmetov, ter dokažejo znanje v modernih jezikih. — Vpisovanje se vrši 11. in 12. septembra t. l. v dopoldanskih in popoldanskih uradnih urah v poslojpu tehniške srednje šole. Aškrčeva ul. 9/II. Redni pouk se prične 15. septembra t. l. — Ponavljalni izpiti se pričnu 11. septembra.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Ponavljalni izpiti se vrše dne 11. septembra, prijave za vstop v I. in II. letnik sprejema ravnateljstvo do 13. septembra, otvoritvena služba božja bo 14. pričetek rednega pouka pa 15. septembra.

RAZNO.

Iz zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Dne 26. t. m. se je vršila v zbornici za trgovino, obrt in industrijo konferenca zastopnikov podjetij, ki polagajo javno računo, glede posebne pridobnine. Na konferenci, kateri je predsedoval zbornični predsednik g. Ivan Knez, je podal zbornični konzulent g. Žagar izčrpano poročilo o dosedanjih akcijah zbornice glede omiljenja posebne pridobnine in o določilih, odnosno doseženih ugodnostih, ki jih v tem davku vsebujeta zadnja dva dvanajstinska zakona. O poročilu se je razvila debata, v katero sta posegla med drugimi gen. ravnatelj g. Tykač in ravnatelj g. Krejči. Na konferenci se je sklenilo uvesti akcijo, da bi se uveljavljene ugodnosti priznale za celo davčno leto 1925 in da bi se tudi v bodoče pri odmeri donosnostnega pribitka smatralo avtonomne davščine za režijsko postavko.

Skrajno slabe razmere jugoslovanske proste cone v Solunu. Kakor znano je finančni minister poslal v Solun posebno komisijo strokovnjakov, da prouči vprašanje preustrojitve jugoslov. svobodne cone v Solunu. Komisija je končala svoje delo in je predložila finančnemu ministru svoje poročilo. Komisija je vodil ravnatelj svobodne cone g. Božič. Iz poročila je razvidno, da je jugoslovanska svobodna cona popolnoma blokirana od grškega svobodnega pristanišča, ki jo na vseh straneh oklepa. Svobodno cono bi bilo treba popolnoma preustrojiti, ako bi hoteli, da bi odgovarjala potrebam jugoslovanskega izvoza, ki nastopi posebno jeseni. Zgraditi bi bilo treba nove pomole, zaloge in poglobiti bazen. Jugoslovanska svobodna cona nima nikakih prometnih zvez z mestom, ker je ločena z visokim betonskim zidom. Promet otežuje tudi grški cariniki.

Novi sezname naših industrijskih, obrtnih in trgovskih podjetij. Kakor prejšnja leta je izdala naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo tudi letos ob priliki velesejma: 1. Seznam industrijskih in večjih obrtnih podjetij, ki obsega naslove industrijskih in večjih obrtnih podje-

tij v Sloveniji, urejenih po raznih strokah in z označbo posameznih izdelkov ter 2. seznam eksportnih in importnih tvrdk, iz katerega je razvidno, katere predmete izvažajo, oziroma uvažajo posamezne tvrdke iz in v Slovenijo. Ta seznama se bosta v svrhu informacij razposlala inozemskim konzulatom v naši državi ter konzulatom in agencijam SHS v inozemstvu, dalje jugoslovanskim in inozemskim trgovskim in obrtniškim zbornicam ter domačim in inozemskim interesentom, ki se zelo pogosto obračajo na zbornico za podatke. Seznama sta praktičen kašipot in zelo dober pripomoček za spoznavanje industrije, trgovine in obrti v Sloveniji. Sezname je dobiti na Ljubljanskem velesejmu in v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Albanija se priklopi Jugoslaviji? — Atenski in solunski listi so ponatisnili vest lista »Vijeli« iz Bostona, da obstoji med jugoslovensko vlado in Ahmed Zogu tajna pogodba, na podlagi katere se Albanija pridruži Jugoslaviji. V slučaju vojne z Grčijo ima Jugoslavija pravico rekrutirati 23.000 vojakov v Abaniji.

Za sporazum med Grčijo in Jugoslavijo. Te dni se pričakuje v Solunu prihod grškega ministrskega predsednika Pangalosa. Kakor izvemo, je namen njegovemu prihodu v Solun ta, da prouči vprašanje o svobodni solunski coni, ki jo je Grška vlada odstopila Jugoslaviji. Značilna je ob tej priliki pisava grškega časopisa, ki na podlagi nje lahko sklepamo, da prevladuje v izvestnih grških političnih krogih mišljenje, da je treba čimprej skleniti sporazum med Grško in kraljevino SHS, češ da Grška nikakor ne more računati na Rumunijo ali na Bolgarijo.

Reforma čehoslovaškega gospodarskega sveta. Funkcijska dela čehoslovaškega gospodarskega sveta potečejo s 5. novembrom. Delovanje tega gospodarskega sveta, ki je bil nameravan kot nekakšen gospodarski parlament, v mnogem oziru ni bilo zadovoljivo. Sedaj se zbira material, da se ta institucija, ki igra v drugih državah važno vlogo pri gospodarski zakonodaji, na podlagi doslej dobljenih izkušenj preuredi.

Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 115; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 165, bl. 180.

Blago: Deske, monte, 20 mm in 25 mm (ca 400 m³), fco meja, bl. 510; cerovi krliji, od 25 cm prem. naprej, fco meja za 100 kg, den. 25; testoni, monte, fob Sušak, den. 480; črni bor-bordonalni, 3 do 8 m dolž., 30/30—50/50, fob Gruž, bl. 650; bukova drva, 1 m dolž., suha, fco nakl. post., 4 vag., den. 17.50, bl. 17.50, zaklj. 17.50; pšenica domača, fco Ljubljana, den. 260; pšenica slavonska, 76-77kg, 3½, par. Ljubljana, bl. 270; kuruza slav., fco Postojna, trans, 4½ vag., den. 233, bl. 233, zaklj. 233; oves slav., par. Ljubljana, bl. 185; laneno seme, fco Ljubljana, den. 535; otrobi rženi, fco Murska Sobota, bl. 125; otrobi pšenični, fco Djakovo, bl. 160.

Tržna poročila.

Koliko so se v teku zadnjih 20 let izpremenile cene. Zanimivo sliko, v koliko so se od leta 1901/05 do 1925 izpremenile cene važnejšim blagovnim skupinam, nam kaže anegleški indeks za to dobo. Znižanja cene ni najti niti pri enem od 44 vrst blaga, ki so se vzele za bazo. Relativno najcenejši je ostal baker, ki stane danes približno toliko, kakor leta 1901-03. Nadaljni najcenejši predmet je gumij, ki je zrasel samo za nekaj procentov. Usnje je poraslo za 20 odstotkov. Najbolj se je podražil egiptovski bombaž, ki je nadkril ceno iz začetka tega stoletja za 350 odstotkov. Njemu kot najbolj podražen sledi čaj z 200%, prav za toliko se je podražil tudi svinec. Ostale kovine so porasle mnogo manj. Tekstilije so se dvignile za 150%. Najvažnejša živila, kakor meso in žito so porasla povprečno za 80%, najmanj pa se je podražil med živila riž (135%) in importna pšenica (135%).

Pšenični svetovni trg. Na svetovnem trgu ni opaziti še nikakega nagibanja k popuščanju cen pšenici, dasi se je to pričakovalo. Cene pšenice so se v nekaterih evropskih državah, kjer je žetev dobro izpadla, nekaj znižale toda od teh producentov na trg vržena pšenica, deloma radi kvalitetnih, deloma radi kvantitetnih nedostatkov ni mogla pripraviti svetovnega trga k baissi. Nasprotno se utrjuje prepričanje, da celotna slika svetovne preskrbe kljub posameznim izjemam radi dobre evropske in slabe ameriške žetve v splošnem ne bo izpadla dosti drugače kakor lansko leto. Ameriški trg predvsem ni popustil, kar dokazujejo notacije za pšenico: september: Chicago 30, junija 145, 31. julija 149, 22. avgusta 163; oktober: Winnipeg, 30. junija 134, 31. julija 136, 22. avgusta 147. — Seveda zadnja beseda o izidu žetve še ni padla. Kar pa se da danes sklepati je z veliko verjetnostjo, to vsekakor zelo malo seglaša z nado mnogih, da bo svet letos plaval v nizkih pšeničnih cenah.

Sladkorni trg. Na tržaškem sladkornem trgu je položaj za prilično dolgo časa brez večjih sprememb. Povpraševanje po promptnem blagu traja v zmeri meri naprej. Tudi za novo kampanjo že prispevajo večja povpraševanja. Toda v večini primerov levantinski kupci ne priznavajo zahtevanih cen, tako da je promet prav skromen. Cene so bile naslednje: pešnatni sladkor, promp., fob Reka, v navadnih vrečah, Lst 15.5; isti, promp., fob Reka, v dvojnih vrečah, Lst 15.7, 6 do 15.10; isti, oktober-december, v dvojnih vrečah, fob Reka, Lst 14.5; normalni kristali, prijemljivi in najpromptnejša spedicija, Lst 15.5—15.10; isti oktober-december in oktober-marc, v navadnih vrečah, Lst 14.7—14.10; fini kristali, prijemljivi in najpromptnejša spedicija, Lst 15.10—16; isti oktober-december in oktober-marc, v navadnih vrečah, Lst 14.12.6—14.15; concissé, ostrozna, promptna spedicija, Lst 17.15; kocke, prijemljive in promptna spedicija, Lst 16—16.5. Tržišče zaključuje za larso kampanjo mirno, za novo slabo.

S svetovnega trga kave. Na vseh tržiščih kave vlada že nekaj časa zelo čvrsta tendenca. Okrepitev cen je zlasti na evropskih tržiščih občutna. Na tržaškem tržišču je sedaj pomanjkanje blaga, predvsem v zelo iskanih finih in zelenih kavovostih. Po prihodu parnika »Monte Blanco« (12.000 vreč Santos, 12.000 Rio in 500 Bahia), odnosno parnika »Carolina« (19.000 Rio, 11.000 Victoria) in

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to miło z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči, golova sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-mila

GAZELA MILO

Ljubljanska borza.

28. avgusta 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921, den. 76.50; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna

banka, Ljubljana, den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje, den. 101, bl. 102, zaklj. 101; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 912; Slovenska banka d. d., Zagreb, den. 65; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 85; Trboveljska prem. družba, Ljubljana, bl. 340; Združene papirnice

Najugodnejši nakup
OBLEKE
Vam nudi
JOS. ROJINA, Ljubljana

parnika »Atlanta« (17.000 Santos, 25.000 Rio) bo obstoječi primanjkljaj spremenjen v izobilje. Črvti tržni položaj je na tržaškem tržišču povzročil živahno kupčijo.

Dunajska borza za kmetijske produkte (26. avgusta). Žetve v deželah južne polute se ocenjujejo zelo ugodno. Ta okolnost je vplivala na tendenco terminskih borz v Newyorku in Chicagu v smislu mlačnosti. Tendence dunajskega tržišča je bila mirnejša. Notirajo uradno vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 38—40, madžarska s Potisja, 79 do 80 kg 43.50—45.50; ječmen: domači 33 do 43, slovaški 43—48; turščica: 31.25 do 32.25; oves: domači 28 do 30; pšenična moka 0: domača, nova 73 do 75, madžarska 72—75, ameriška (zacarinjena) 84—86.

Dobava, prodaja.

Dobave. Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 10. septembra t. l. pismene ponudbe za dobavo 20 kg surovega aluminija, 2 hidravličnih dvigalk, 250 tablic bele pločevine in 700 kg pocinkane železne pločevine. — Predmetni pogoji itd. so na vpogled pri Ekonomskem odelenju direkcije drž. železnic v Ljubljani.

Dobave: Ekonomsko odelenje direk-

cije drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 31. avgusta t. l. pismene ponudbe za dobavo kuvert, do 2. septembra t. l. pa ponudbe za dobavo 2000 kg svinčeni zalivk. (Predmetni pogoji na vpogled pri ekonomskem odelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. septembra t. l. pri direkciji državnega rudnika, Zabukovca pri Celju glede dobave 10 vagonov krajnikov. — Dne 15. septembra t. l. pri komandi vojnega okruha v Otočacu in pri komandi mesta v Gospiču in Bihaču glede dobave mesa za predmetne garnizije. — Dne 16. septembra t. l. pri komandi mesta v Sisku glede dobave mesa za sisačko garnizijo; pri komandi Petrinjskega vojnega okruha v Petrinji glede dobave mesa za garnizijo Petrinja. — Dne 17. septembra t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti u Banji Loki glede dobave mesa za garnizijo Banjaluka. — Dne 22. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave stavbenega materijala. — Dne 23. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave železne pločevine. — Dne 24. septembra t. l. pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420.000 kilogramov ovsu.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tovarna za papir in lepenko
I. Bonač sin Ljubljana

Čopova cesta 16
izdeluje vsakovrstno

lepenko
in
ovojni papir

Špecialiteta tanki klobučni papir.

Prvovrstno blago!

Nizke cene!

„SAVA“
OBČE ZAVAROVALNA D. D.
V ZAGREBU

Lasni jamstveni fondy znašajo nad 30 milijonov dinarjev

USTANOVITELJI:
Hrvatska eskomplna banka, Zagreb
Jadransko-podunavske banka, d. d., Beograd
Prva hrvatska štedionica, Zagreb
Srpska banka, d. d., Zagreb
Zemaljska banka, d. d., Beograd
Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu, Sarajevo

GENERALNI ZASTOP ZA SLOVENIJO
V LJUBLJANI
SV. PETRA CESTA št. 2
Posluje v vseh
zavarovalnih strokah

Na debelo **JADRAN** Na debelo
izvozna in uvozna družba z o. z.
V LJUBLJANI

Veletrgovina s špecerijskim, kolonijalnim blagom in deželniimi pridelki
Brzjavni: „JADRAN“, Ljubljana — Telefon Interurban št. 113

AVTO Naročajte
Razširjajte
TRGOVSKI LIST!

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstne blago in delo po solidnih cenah nudi JUGO-AVTO. d. z o. s. v Ljubljani

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Veletrgovina
A. ŠARABON

v Ljubljani

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri poš. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. Pisalni stroji „Adler“ in „Urania“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“, „Kayser“.

— LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA —

Ustanovljena 1900.

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzjavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.